

POSTANOWIENIE

Dnia 9 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 9 sierpnia 2023 r.,

sprawy **G.S.**,

skazanego z art. 156 § 3 k.k. i art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 1 k.k.,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 28 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 109/22,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 24 stycznia 2022 r., sygn. akt II K 13/21,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od G.S. na rzecz oskarżyciela
pośilkowego K.K. kwotę 720 zł (siedemset
dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów pomocy
prawnej udzielonej przez adwokata z wyboru w postępowaniu
przed Sądem Najwyższym, za sporządzenie i wniesienie
odpowiedzi na kasację;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania
kasacyjnego i wydatkami tego postępowania obciążyć Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Sieradzu wyrokiem z dnia 24 stycznia 2022 r., sygn. akt II K 13/21 uznał G.S. za winnego tego, że w dniu 25 września 2020 r. w S., województwa [...], działając z zamiarem ewentualnym spowodowania u R.K. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, przewidując możliwość jego popełnienia i godząc się na to, kopną pokrzywdzonego znajdującego się pozycji leżącej obutą stopą po głowie i klatce piersiowej, powodując w ten sposób obrażenia ciała w postaci otarć i wybroczyn krwi w skórze twarzoczaszki z sińcem grzbietu nosa oraz stłuczeniem wargi górnej, a także otarć o wymiarach 2,5 centymetra na 1,5 centymetra z zasinieniem średnicy 5 centymetrów po prawej stronie klatki piersiowej w okolicy łuku żebrowego na wysokości dolnego brzegu prawego płata wątroby i rozerwania dolnego brzegu wątroby po stronie prawej z wylewem krwi do jamy otrzewnowej w ilości około 1000 ml, które stanowiło chorobę realnie zagrażającą życiu i skutkowało zgonem pokrzywdzonego, a jednocześnie używając przemocy w sposób wyżej opisany dokonał zaboru w celu przywłaszczenia srebrnego łańcuszka o wartości 95 zł na szkodę R.K., a czynu tego dokonał w ciągu 5 lat po odbyciu kar pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej 6 miesięcy orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Pruszkowie w sprawie sygn. akt II K 751/17 oraz Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim w sprawie II K 491/17 za umyślne przestępstwa podobne wyczerpujące dyspozycje odpowiednio art. 286 § 1 k.k. oraz art. 278 § 1 k.k., tj. zbrodni z art. 156 § 3 k.k. i art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 64 § 1 k.k., za którą na podstawie art. 156 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. oraz art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę 10 lat pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na 20 zł (pkt 1). Ponadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od G.S. na rzecz pokrzywdzonego K.K. kwotę 10.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (pkt 2), zaliczył na podstawie art. 63 § 1 i 5 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres tymczasowego aresztowania w sprawie (pkt 3) oraz orzekł w przedmiocie kosztów procesu (pkt 4).

Apelacje od tego wyroku wywiedli: prokurator, pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego oraz obrońca oskarżonego.

Zarówno prokurator, jak i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zaskarżyli wyrok Sądu Okręgowego w Sieradzu na niekorzyść oskarżonego, w części dotyczącej orzeczenia o karze, podnosząc zarzuty jej rażącej niewspółmierności i

domagając się zmiany tego wyroku poprzez wymierzenie G.S. kary 25 lat pozbawienia wolności.

Z kolei obrońca oskarżonego zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie przepisów art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez niepełną, wybiórczą i niekompletną ocenę materiału dowodowego, w szczególności pominięcie dowodów z monitoringu i nagrań z wniosku z pkt II 24 i 33-35 aktu oskarżenia, oraz zeznań P.S., interpretację wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, dowolną sprzeczną z zasadami logiki ocenę materiału dowodowego w szczególności wyjaśnień oskarżonego i zeznań biegłego medyka, bezzasadne nieuwzględnienie wniosku o odtworzenie w obecności świadka R. nagrań dokonanych z rozmowy z nim przez P.S., co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych w postaci przyjęcia, że oskarżony kopął pokrzywdzonego po klatce piersiowej oraz że obejmował winą następstwo w postaci śmierci pokrzywdzonego oraz że bił pokrzywdzonego w zamiarze dokonania kradzieży łańcuszka, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego w całości nie może prowadzić do wymienionych wyżej ustaleń.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie z przypisanego czynu słów – po klatce piersiowej – i zastąpienie słowami – uderzał po klatce piersiowej – oraz wyeliminowanie z opisu czynu słów – a jednocześnie używając przemocy w sposób wyżej opisany – i przyjęcie, że oskarżony dopuścił się przestępstwa z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. i wymierzenie mu kary zgodnie z tą kwalifikacją w dolnych granicach ustawowego zagrożenia.

Po rozpoznaniu tak sformułowanych apelacji, Sąd Apelacyjny w Łodzi, wyrokiem z dnia 28 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 109/22 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną w punkcie 1 karę pozbawienia wolności podwyższył do 15 lat (pkt 1), w pozostałej części utrzymując go w mocy (pkt 2), a także orzekł w przedmiocie kosztów procesu za postępowanie odwoławcze (pkt 3 i 4).

Od powyższego orzeczenia obrońca skazanego wywiódł kasację, w której zarzucił:

- naruszenie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez nieuchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 24 stycznia 2022 r. w sprawie II K 13/21 z powodu jego nienależytego obsadzenia przez udział w składzie sędziego powołanego do Sądu Okręgowego w oparciu o uchwałę KRS w brzmieniu ustawy z 2017 r.;
- naruszenie art. 439 § 2 k.p.k. przez wydanie wyroku w niniejszej sprawie przez sąd nienależycie obsadzony przez udział w składzie orzekającym dwóch sędziów powołanych w oparciu o opinię i wniosek KRS po zmianach z roku 2017;
- rażące naruszenie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. poprzez nieuchylenie lub zmianę wyroku sądu pierwszej instancji pomimo wydania z rażącym naruszeniem przepisów postępowania prowadzących do błędu w ustaleniach faktycznych opisanych w apelacji.

W konsekwencji kasator wniósł o uchylenie wyroków sądów obu instancji i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zarówno prokurator, jak i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego w pisemnych odpowiedziach na kasację wnieśli o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. Ponadto pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o zasądzenie od skazanego na rzecz oskarżyciela posiłkowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiało jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego sporny pozostaje charakter dwóch pierwszych uchybień podnoszonych przez skarżącego. W tym zakresie ukształtowały się odmienne linie orzecznicze. Według pierwszej z nich, zasiadanie w składzie orzekającym osoby powołanej na urząd sędziego sądu powszechnego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3), winno być rozpatrywane jako nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Takie rozumienie wskazanej bezwzględnej przyczyny odwoławczej zostało zapoczątkowane uchwałą składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r.

(sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7), a następnie po utracie waloru normatywnego wskutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20 (OTK-A 2020, nr 61), kontynuowane w kolejnych judykatach (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 18 listopada 2020 r., IV KK 290/20, Supremus; postanowienie z dnia 17 marca 2021 r., I KK 28/21, Supremus; postanowienie z dnia 18 listopada 2021 r., V KK 475/21, Supremus; postanowienie z dnia 6 kwietnia 2022 r., V KK 491/21, Supremus; uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, nr 6, poz. 22; postanowienie SN z dnia 14 lipca 2022 r., V KK 54/22, Supremus; postanowienie SN z dnia 14 lipca 2022 r., III KK 115/22, Supremus; wyrok SN z dnia 26 lipca 2022 r., III KK 404/21, Supremus; postanowienie SN z dnia 31 sierpnia 2022 r., II KK 85/22, Supremus). Z kolei według drugiej linii orzeczniczej, tego rodzaju uchybienie może być rozważane jedynie w kategoriach innego rażącego naruszenia prawa (*vide* m.in. postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2021 r., II KZ 46/21, Supremus; postanowienie SN z dnia 12 lipca 2022 r., III KK 222/22, Supremus; postanowienie SN z dnia 3 listopada 2022 r., V KK 660/21, Supremus; postanowienie SN z dnia 30 listopada 2022 r., II KK 468/21, Supremus; postanowienie SN z dnia 28 grudnia 2022 r., IV KK 477/22, Supremus; postanowienie SN z dnia 28 grudnia 2022 r., III KS 73/22, Supremus).

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela drugie z wskazanych stanowisk, odsyłając w całości do argumentacji zaprezentowanej w przywołanych judykatach. Powyższy spór ma jednak drugorzędne znaczenie w niniejszej sprawie. Niezależnie bowiem od sposobu zakwalifikowania podniesionego przez skarżącego uchybienia, sam fakt zasiadania w sądzie powszechnym sędziego powołanego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa po zmianach z 2017 r. nie skutkuje automatycznie koniecznością uchylenia takiego wyroku. Nawet bowiem zwolennicy wiązania tego rodzaju uchybienia z nienależytą obsadą sądu przyznają, że przesłanka ta nie ma charakteru *stricte* bezwzględnego (*vide* uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22). Konieczne jest bowiem wykazanie *in concreto*, że sędzia nie gwarantuje chociażby minimalnego standardu bezstronności i niezawisłości, na co wskazują wszystkie wskazane orzeczenia Sądu Najwyższego, w tym przywołana uchwała składu połączonych izb, która została uznana za niezgodną z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Z analogiczną sytuacją mamy

do czynienia w przypadku uznania rzeczonego uchybienia za inne rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 523 § 1 zd. pierwsze k.p.k., albowiem wówczas koniecznym jest wykazanie, że mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Tymczasem skarżący sygnalizując zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. nie wskazał na jakąkolwiek okoliczność chociażby uprawdopodobniającą brak bezstronności sędziów orzekających w sądzie pierwszej i drugiej instancji, którzy mieli zostać powołani na stanowiska sędziowskie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa po zmianach z 2017 r. Ponadto jak słusznie zauważa zarówno prokurator, jak i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego, obrona na wcześniejszym etapie postępowania nie kwestionowała składu sądów obu instancji, w szczególności nie składała wniosków o wyłączenie któregośkolwiek z sędziów, co nie może pozostać bez wpływu na ocenę zarzutu kasacyjnego. Tym bardziej, że w postępowaniu odwoławczym istniała również możliwość złożenia wniosku w trybie art. 42a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych o zbadanie niezawisłości i bezstronności sędziów sądu *ad quem*. Powyższe okoliczności przekonują, że do czasu prawomocnego zakończenia sprawy obrona akceptowała wyznaczone do jej rozpoznania składy sądów, zarówno *meriti* jak i odwoławczego, a obecnie podnoszony w nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzut został skonstruowany wyłącznie na potrzeby postępowania kasacyjnego i jest wynikiem niezadowolenia strony z rozstrzygnięcia sprawy (zob. postanowienie SN z dnia 5 lipca 2022 r., II KK 72/22, LEX nr 3478519).

Przechodząc do omówienia trzeciego z zarzutów podniesionych w kasacji godzi się przypomnieć, że kasacja nie jest instancyjnym środkiem odwoławczym i przy jej rozpoznawaniu nie ma „odpowiedniego” zastosowania art. 438 k.p.k., a poza tym służy stronom wyłącznie od wyroków sądu odwoławczego (art. 519 k.p.k.). Podstawy kasacji definiuje art. 523 § 1 k.p.k., ujmując je znacznie wężiej niż względne przyczyny odwoławcze. Cel ten ustawodawca osiągnął poprzez stwierdzenie, że uwzględnienie kasacji – poza sytuacjami, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k. – wchodzi w grę tylko w razie „rażącego” naruszenia prawa, a więc bardzo poważnego, które mogło mieć „istotny” wpływ na treść rozstrzygnięcia. Ponadto z podstaw kasacyjnych wyłączony jest zarzut błędu w ustaleniach

faktycznych, a regulacji tej nie wolno obchodzić, określając wadliwość w zakresie ustaleń faktycznych jako „rażące naruszenie prawa” (*vide* postanowienie SN z dnia 24 czerwca 2020 r., II KK 212/19, LEX nr 3154225).

Odnosząc powyższe uwagi do realiów niniejszej sprawy zauważyć należy, że już sam zarzut określony w *tiret* trzecim kasacji nie pozostawia wątpliwości co do intencji skarżącego, którą jest próba wywołania ponownej kontroli orzeczenia pierwszoinstancyjnego. Rażącego naruszenia prawa przez sąd odwoławczy doszukuje się bowiem w braku akceptacji zarzutów sformułowanych w apelacji obrońcy, a nie w sposobie ich rozpoznania. Co więcej, nawet nie podejmuje próby wykazania naruszenia standardu rzetelnej kontroli odwoławczej wskazanej w przepisach art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., co mogłoby czynić zadość ustawowemu wymogowi skierowania kasacji przeciw orzeczeniu drugoinstancyjnemu. Zamiast tego ponownie zmierza do zakwestionowania ustaleń faktycznych poczynionych przed sądem *a quo*, co jak wskazano wyżej jest niedopuszczalne. Całkowicie pomija argumentację sądu *ad quem* w odpowiedzi na uchybienia awizowane w apelacji, w szczególności dotyczące oceny dowodów z zeznań świadka C.Z., nagrania z monitoringu, opinii biegłego medyka czy wyjaśnień G.S. (*vide* pkt 3.1. uzasadnienia zaskarżonego wyroku), jak również ustaleń co do zamiaru tego ostatniego (*vide* pkt 3.2. uzasadnienia wyroku sądu *ad quem*). Część motywacyjna kasacji sprowadza się w zasadzie do forsowania własnego stanowiska w powyższym zakresie. Jedynie w odniesieniu do dowodu z nagrania z monitoringu kasator podejmuje próbę polemiki z oceną dokonaną przez sąd *ad quem*, choć i w tym przypadku nie wykazał, aby zaskarżony wyrok zapadł z rażącym naruszeniem przepisów prawa i to takim, które mogło mieć istotny wpływ na jego treść. Sąd odwoławczy zauważył bowiem, że przedmiotowe nagranie nie wyklucza sprawstwa G.S., skoro mógł zostać zarejestrowany jak porusza się rowerem jeszcze zanim udał się do mieszkania C.Z. Tym bardziej, że twierdzenie o tzw. dwuetapowym przebiegu zdarzenia nie znajduje podstaw również w samych wyjaśnieniach G.S., który przecież konsekwentnie zaprzeczał, aby przed udaniem się na stację benzynową po alkohol, pomiędzy nim a pokrzywdzonym dochodziło do jakichkolwiek aktów przemocy fizycznej, w tym szarpaniny.

Mając powyższe na względzie, nie znajdując również innych niż podnoszone przez skarżącego uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną.

Jednocześnie z uwagi na sytuację materialną i osobistą skazanego, kierując się treścią 624 § 1 k.p.k., Sąd Najwyższy zwolnił go od kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne, a wydatkami tego postępowania obciążył Skarb Państwa. Ponadto zasądził od skazanego na rzecz oskarżyciela posiłkowego K.K. kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z wyboru w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, za sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na kasację. Rozstrzygnięcie w tym zakresie oparto na przepisach art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 *in fine* k.p.k. oraz § 15 ust. 2 w zw. z § 11 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 z późn. zm.).

Z tych też względów, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

(P.B.)

[ms]